

ČESKÁ REPUBLIKA

R O Z S U D E K

J M É N E M R E P U B L I K Y

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Elišky Cihlářové a soudců JUDr. Karla Šimky a JUDr. Jaroslava Hubáčka v právní věci žalobce: **K. S. A. H.**, zastoupený JUDr. Josefem Klofáčem, advokátem se sídlem Sokolská 270, Česká Lípa, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra, Komise pro rozhodování ve věch pobytu cizinců**, se sídlem náměstí Hrdinů 1634/3, Praha 4, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 3. 7. 2013, č. j. 15 A 49/2013 – 16,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Usnesení ze dne 3. 7. 2013, č. j. 15 A 49/2013 – 16, odmítl Krajský soud v Ústí nad Labem žalobu podanou žalobcem (dále jen „stěžovatel“) proti novému posouzení důvodů neudělení dlouhodobého víza k pobytu nad 90 dnů za účelem podnikání Ministerstvem vnitra, Komisí pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců (dále jen „ministerstvo“) ze dne 11. 3. 2013, č. j. MV-23391-4/SO-2013, v němž se ministerstvo ztotožnilo s názorem Ministerstva vnitra uvedeným v informaci ze dne 16. 11. 2012, č. j. OAM-12425-5/DV-2012, o důvodech neudělení dlouhodobého víza k pobytu nad 90 dnů za účelem podnikání.

Krajský soud v odůvodnění napadeného usnesení uvedl, že podle ust. § 171 písm. a) zákona č. 326/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“) jsou z přezkumu soudem vyloučena rozhodnutí o neudělení víza; to neplatí, jde-li o neudělení víza rodinnému příslušníkovi občana Evropské unie. Dále odkázal na náleze ze

dne 24. 4. 2012, sp. zn. Pl. ÚS 23/11, ve kterém Ústavní soud uvedl, že z Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“) ani z mezinárodních smluv o lidských právech neplyne cizincům právo na pobyt na území České republiky. Je proto v kompetenci zákonodárce toto řízení vyloučit ze soudního přezkumu, aniž by tím došlo k porušení čl. 36 odst. 2 Listiny. Tomu odpovídá i judikatura Nejvyššího správního soudu. Krajský soud vyšel ze skutečnosti, že stěžovatel není rodinným příslušníkem občana Evropské unie a dlouhodobé vízum k pobytu nad 90 dnů podle ust. § 30 a násl. zákona o pobytu cizinců mu nebylo uděleno z důvodu uvedeného v ust. § 56 odst. 1 písm. a) citovaného zákona. Žaloba podaná proti novému posouzení důvodů neudělení dlouhodobého víza k pobytu nad 90 dnů za účelem podnikání je tak nepřípustná s odkazem na ust. § 68 písm. e) s. ř. s. a § 171 písm. a) zákona o pobytu cizinců.

Stěžovatel v kasační stížnosti podané v zákonné lhůtě uplatnil důvody podle ust. § 103 odst. 1 písm. a), b), c) a d) s. ř. s. V kasační stížnosti především namítal, že krajský soud nesprávně posoudil otázku soudního přezkumu rozhodnutí o neudělení víza k dlouhodobému pobytu nad 90 dnů za účelem podnikání. Stěžovatel je názoru, že má právo na přezkum rozhodnutí o neudělení víza, neboť se nedomáhal přezkumu institutu azylu, ale přezkumu povolení k dlouhodobému pobytu na území České republiky. Nedomáhal se povolení azylu, ale dožadoval se pobytu na území České republiky za účelem podnikání. Právo přezkumu mu bylo správním orgánem odmítnuto pouze na základě nedoložení požadovaných listin. Tyto listiny chtěl doložit až mu budou vydány živnostenským úřadem v České Lípě. Nyní je již má k dispozici, protože byly doručeny jeho právnímu zástupci dne 3. 7. 2013. Odmítnutí žaloby krajským soudem je podle stěžovatele porušením jeho práva, které má jako osoba v schengenském prostoru. Na základě dlouhodobého víza chtěl totiž vykonávat podnikatelskou činnost a napadeným usnesením mu byla upřena práva garantovaná zákonem č. 455/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále jen „živnostenský zákon“), jenž v daném případě souvisí s právem Evropské unie. Byla mu tak upřena práva vyplývající mu z mezinárodních smluv, kterými je Česká republika vázána. Přitom mu bylo vydáno povolení k podnikání živnostenským úřadem v České Lípě a má být zapsán do obchodního rejstříku. Stěžovatel požádal ministerstvo, aby při novém posouzení důvodů vyčkal na vydání živnostenského oprávnění. Toto však ministerstvo nerespektovalo. Krajský soud v řízení nepoučil stěžovatele o jeho procesních povinnostech, na základě čehož došlo k odmítnutí žaloby. Proto řízení před soudem trpí vadou, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé. Krajský soud měl nařídít jednání anebo napadené rozhodnutí zrušit, jelikož se jednalo ve smyslu ust. § 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s. o nepřezkoumatelné rozhodnutí. Neměl žalobu odmítnout, protože stěžovatel vymezil žalobní body ve smyslu ust. § 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s. a uvedl, z jakých důvodů se nápravy domáhal. Z výše uvedených důvodů stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadené usnesení krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Ministerstvo ve vyjádření ke kasační stížnosti poukázalo především na nález Ústavního soudu ze dne 24. 4. 2012, sp. zn. Pl. ÚS 23/11, a na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 9. 2009, sp. zn. 9 As 95/2008, v němž je uvedeno, že rozhodnutí o neudělení víza je ze soudního přezkumu vyloučeno a podle ust. § 51 odst. 2 zákona o pobytu cizinců není na udělení víza právní nárok. Rovněž poukázalo na nález Ústavního soudu ze dne 23. 6. 2004, sp. zn. III. ÚS 219/04, v němž bylo vysloveno, že

pokračování

neexistuje žádné subjektivní ústavně zaručené právo cizinců na pobyt na území České republiky a že je věcí suverénního státu, za jakých podmínek připustí pobyt cizinců na svém území.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení v souladu s ust. § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které uplatnil stěžovatel v podané kasační stížnosti, přitom sám neshledal vady uvedené v odstavci 4, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti, a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Podle ust. § 171 písm. a) zákona o pobytu cizinců je rozhodnutí o neudělení víza ze soudního přezkumu vyloučeno; to neplatí, jde-li o neudělení víza rodinnému příslušníkovi občana Evropské unie.

Podle ust. § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s. nestanoví-li tento zákon jinak, soud usnesením odmítne návrh, jestliže je podle tohoto zákona nepřipustný. Nepřipustná žaloba je podle ust. § 68 písm. e) s. ř. s. tehdy, domáhá-li se přezkoumání rozhodnutí, které je z přezkoumání podle tohoto nebo zvláštního zákona vyloučeno.

Podle obsahu správního spisu podal stěžovatel dne 30. 1. 2013 žádost o nové posouzení důvodů neudělení dlouhodobého víza k pobytu nad 90 dnů za účelem podnikání. V informaci o důvodech neudělení dlouhodobého víza ze dne 16. 11. 2012, č. j. OAM-12425-5/DV-2012, ministerstvo vnitra, odbor azylové a migrační politiky uvedl, že bylo naplněno ust. § 56 odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců, protože stěžovatel nepředložil ve stanovené lhůtě doklady za účelem ověření údajů uvedených v žádosti o dlouhodobé vízum, resp. nedoložil v souladu s ust. § 31 odst. 4 zákona o pobytu cizinců doklady požadované podle živnostenského zákona. Přípisem ze dne 11. 3. 2013 označeným jako nové posouzení důvodů neudělení dlouhodobého víza k pobytu nad 90 dnů za účelem podnikání sdělilo ministerstvo, že se ztotožňuje se závěry uvedenými v informaci ze dne 16. 11. 2012, č. j. OAM-12425-5/DV-2012, protože stěžovatel nedoložil požadované doklady ve stanovené době.

Přesto, že stěžovatel podřadil důvody své kasační stížnosti pod ust. § 103 odst. 1 písm. a), b), c) a d) s. ř. s., podle ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu v případě, je-li kasační stížností napadeno usnesení o odmítnutí žaloby, lze ji podat pouze z důvodu podle ust. § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. K tomu lze odkázat např. na závěry vyslovené Nejvyšším správním soudem v rozsudku ze dne 21. 4. 2005, č. j. 3 Azs 33/2004 - 98, publ. pod č. 625/2005 Sb. NSS, www.nssoud.cz: „Je-li kasační stížností napadeno usnesení o odmítnutí žaloby, přicházejí pro stěžovatele v úvahu z povahy věci pouze kasační důvody dle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., spočívající v tvrzené nezákonnosti rozhodnutí o odmítnutí návrhu. Pod tento důvod spadá také případ, kdy vada řízení před soudem měla nebo mohla mít za následek vydání nezákonného rozhodnutí o odmítnutí návrhu, a dále vada řízení spočívající v tvrzené zmatečnosti řízení před soudem.“

V dané věci je rozhodnou právní otázkou zákonnost usnesení o odmítnutí žaloby, tzn., zda neexistovaly podmínky pro věcné projednání žaloby.

Vyloučení soudního přezkumu není v rozporu s Listinou základních práv a svobod, jak bylo opakovaně vysloveno v judikatuře Nejvyššího správního soudu (např. rozsudek

ze dne 10. 9. 2009, č. j. 9 As 95/2008 - 45, publ. pod č. 1955/2009 Sb. NSS, www.nssoud.cz), tak v judikatuře Ústavního soudu (např. nález ze dne 24. 4. 2012, Pl. ÚS 23/11, nalus.usoud.cz). V tomto nálezu Ústavní soud uvedl, že „...ochrana veřejných subjektivních práv se uskutečňuje za podmínek stanovených zákony, přičemž však platí, že některým veřejným subjektivním právům soudní ochrana poskytnuta není; jak soudní řád správní formou kompetenčních výluk (§ 70 s. ř. s.), tak i zvláštní zákony identifikují "některé úkony správního orgánu", jež jsou z přezkumu ve správním soudnictví vyloučeny, a tak tomu je i v případě správního rozhodnutí, jímž bylo rozhodnuto o neudělení víza (§ 171 odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců). Podle čl. 36 odst. 2 Listiny nesmí sice být z pravomoci soudu vyloučeno přezkoumávání rozhodnutí týkajících se základních práv a svobod podle Listiny, avšak o takové právo v dané věci nejde.“ Proto Nejvyšší správní soud v dané věci neshledává, že by krajský soud posoudil žalobu v rozporu se zákony České republiky.

Vyloučení soudního přezkumu v případě neudělení víza nelze považovat ani za rozpornou s mezinárodním právem, jak tvrdí stěžovatel. Neexistuje totiž žádná norma mezinárodního práva, která by takový přezkum zaručovala. K právu na spravedlivý proces podle čl. 6 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod se v souvislosti s projednávanou problematikou již Nejvyšší správní soud vyjádřil v rozsudku ze dne 10. 9. 2009, č. j. 9 As 95/2008 - 45, publ. pod č. 1955/2009 Sb. NSS, www.nssoud.cz, tak, že „[v]stup, pobyt a vyhošťování cizinců však tomuto ustanovení Úmluvy nepodléhá, neboť rozhodnutí týkající se těchto otázek nezahrnují rozhodnutí o občanských právech ani neznamenají trestní obvinění, což Evropský soud pro lidská práva uvedl poprvé ve věci *Maaouia proti Francii* (rozsudek velkého senátu ze dne 5. 10. 2000, č. 39652/98), na který dále ve své judikatuře konstantně odkazuje“. Stejně tak není vyloučení soudního přezkumu u rozhodnutí o neudělení dlouhodobého víza za účelem podnikání v rozporu s právem Evropské unie, „jelikož v současné době je vízová politika oblastí, jež je v působnosti jednotlivých členských států, a proto se řízení o udělování víz, jakož i podmínky případného soudního přezkumu mohou podstatně lišit“ (viz rozsudek Nejvyšší správní soudu ze dne 10. 9. 2009, č. j. 9 As 95/2008 - 45, publ. pod č. 1955/2009 Sb. NSS, www.nssoud.cz).

K námitce, že stěžovateli bylo zamezeno v právu na podnikání tím, že mu nebylo uděleno vízum k pobytu nad 90 dnů za účelem podnikání, Nejvyšší správní soud uvádí, že právo podnikat a jeho případná soudní ochrana jsou podmíněny udělením víza k pobytu za účelem podnikání na území České republiky. Teprve jeho udělením vznikne stěžovateli právo podnikat a s tím související právo na soudní ochranu tohoto práva. Soudní ochrana práva na podnikání není možná v souvislosti s řízením o udělení dlouhodobého víza, jelikož je zákonem vyloučen soudní přezkum rozhodnutí o udělení či neudělení tohoto víza. Proto se Nejvyšší správní soud nemůže v tomto řízení zabývat otázkou, zda stěžovatel splnil podmínky pro udělení víza a zda mohl očekávat, že mu vízum uděleno bude, a vyvozovat z toho svá další legitimní očekávání. Není-li soudní ochrana podrobena rozhodování o udělování víza, znamená to, že soudní ochrana se nemůže poskytnout ani v případech, kdy by takové rozhodování bylo založeno na libovůli, diskriminaci či se nezakládalo na racionálních důvodech.

Nejvyšší správní soud neshledal jako důvodnou námitku stěžovatele, že v případě, kdy si krajský soud nevyžádal listiny, které má nyní stěžovatel k dispozici, se jedná o vadu

pokračování

v řízení před soudem, která by měla či mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí. Jelikož rozhodnutí o neudělení víza je podle ust. § 171 písm. a) zákona o pobytu cizinců ze soudního přezkumu vyloučeno, krajský soud nemohl žalobu věcně projednat a neměl tedy ani důvod požadovat od stěžovatele předmětné listiny.

Z výše uvedených důvodů není kasační stížnost důvodná, a proto ji Nejvyšší správní soud podle ust. § 110 odst. 1 poslední věta s. ř. s. zamítl. O kasační stížnosti rozhodl bez jednání, protože mu takový postup umožňuje ust. § 109 odst. 2 s. ř. s.

Výrok o nákladech řízení se opírá o ust. § 60 odst. 1 za použití § 120 s. ř. s., podle kterého, nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Nejvyšší správní soud žádnému z účastníků náhradu nákladů nepřiznal, protože stěžovatel v řízení úspěch neměl a ministerstvu žádné náklady s tímto řízením nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** přípustné opravné prostředky.

V Brně dne 21. listopadu 2013

JUDr. Eliška Cihlářová
předsedkyně senátu